

Norecopa
c/o Veterinærinstituttet
Postboks 64
N-1431 Ås
<https://norecopa.no>
Tlf.: +47 41 22 09 49
post@norecopa.no

Årsberetning for 2024

Om Norecopa	3
Hva har vi oppnådd i 2024?	3
Milepæl 1: Vi har oppgradert og videreutviklet Norecopas nettsider	3
Milepæl 2: Vi var vertskap for en internasjonal sommerskole	7
Milepæl 3: Norecopas sekretær holdt 21 presentasjoner i 11 land	9
Milepæl 4: Vi har laget en rapport om bruk av dyr i Norge i 2018-2023.....	9
Milepæl 5: Vi har publisert et detaljert kapittel om 3R-prinsippet i en ny lærebok	10
Andre høydepunkter i 2024.....	11
Hvor kommer pengene fra?.....	11
Hva har pengene blitt brukt til?	12
Appendiks	14
1) Om organisasjonen.....	14
Norecopas struktur og mål	14
Norecopas styre og årsmøte.....	14
Norecopas 3R-pris.....	15
Sekretariatet	17
Arbeidsmiljø, helse, likestilling og sikkerhet.....	17
Norecopas medlemmer	17
2) Økonomi.....	18
2024 regnskap	18
Oversikt over ekstern finansiering i 2024	20
3) Aktiviteter for å fremme Norecopas mål	20
Nettverk av europeiske 3R-sentre.....	20
PREPARE retningslinjer for planlegging av dyreforsøk	21
Presentasjoner av Norecopas ressurser på vitenskapelige møter	22

Videreutvikling av Norecopas nettsider	24
Videreutvikling av Norecopas Refinement Wiki	25
Norecopas publikasjoner i løpet av 2024	27
Nyhetsbrev	27
Publikasjoner	27

Om Norecopa

Norecopa er Norges nasjonale konsensus-plattform¹ for å fremme “**de "3R-ene"** (**Replacement, Reduction, Refinement**)² i forbindelse med dyreforsøk. De 3R'ene viser til en rekke metoder for å unngå dyreforsøk, eller for å redusere belastningen på dyr til et absolutt minimum.

Norecopas struktur og mål er beskrevet mer detaljert i vedlegget til denne rapporten. Norecopas slagord, som uttrykker kjernemål og verdier, er:

PREPARE for better Science

Norecopa fylte 17 år den 10. oktober 2024. Selv om vi ikke klarte å skape politisk interesse for flere ressurser til 3R-arbeid i Norge, gjorde organisasjonen store fremskritt gjennom året. Fremgangen skyldtes i stor grad internasjonal interesse for Norecopas nettbaserte ressurser.

Hva har vi oppnådd i 2024?

Norecopa har blant annet passert følgende milepæler i 2024:

1. oppgradert og videreutviklet sin 10.000 sider nettsider
2. vært vertskap for en sommerskole om "systematic reviews" og litteratursøk
3. holdt 21 presentasjoner i 11 land
4. utarbeidet en rapport om bruk av dyr i Norge i 2018-2023
5. publisert et detaljert kapittel om 3R-prinsippet i en ny lærebok

Flere detaljer og Norecopas øvrige aktiviteter er beskrevet i vedlegget.

Milepæl 1: Vi har oppgradert og videreutviklet Norecopas nettsider

Nettstedet norecopa.no er Norecopas største ressurs, som er fritt tilgjengelig for alle. Nettstedet er organisert som én stor database, med over 10.000 individuelle sider ved utgangen av 2024.

I 2024 engasjerte Norecopa det estiske selskapet Thorgate for å vurdere et redesign av nettstedet, og spesielt landingssiden. En større oppgradering ble fullført i august 2024, takket være sjenerøs sponning fra Novo Nordisk, Scanbur, Aivero og Thorgate. Noen av disse forbedringene – som en ny font, oppgradert logo og ikoner, en ny overskrift på hver nettside og forbedret design av nyhetsbrev – er synlige, men de fleste er relatert til måten nettsidene redigeres, vises og lagres på. Dette arbeidet ble oppnådd uten nedetid, takket være Norecopas nettsideklone som brukes til å teste nye funksjoner. Vi har også installert et bedre system for automatisk oppdagelse av ødelagte lenker på siden.

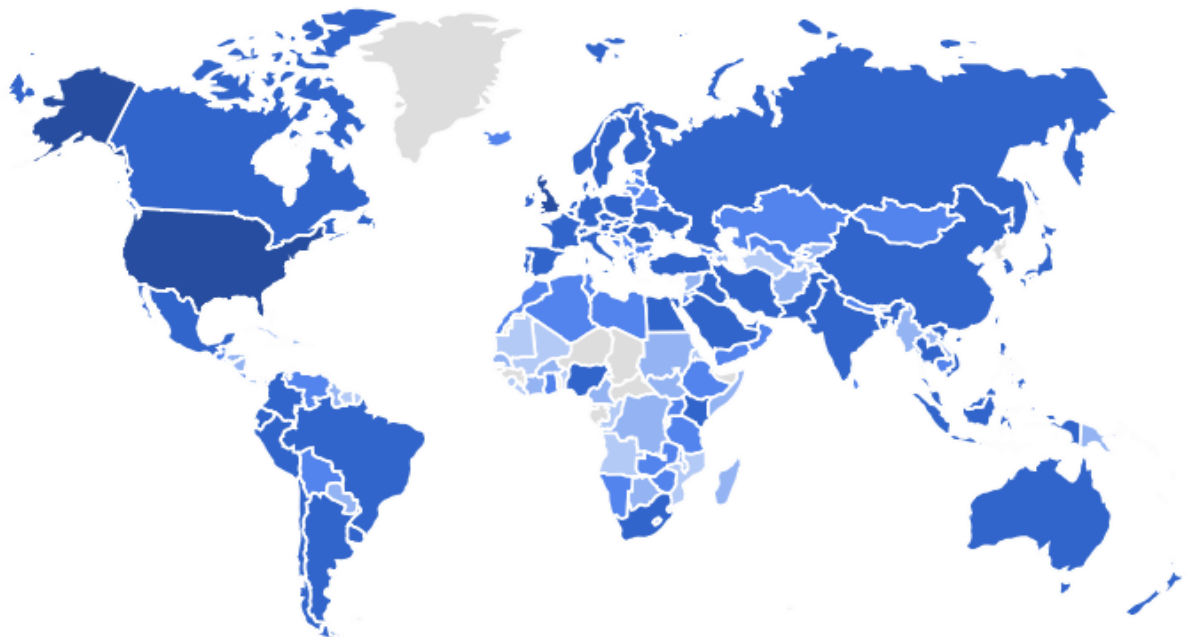
¹ <https://norecopa.no/about-norecopa/consensus>

² <https://norecopa.no/alternatives/the-three-rs>

Norecopas nettside er drevet av programvare på flere eksterne servere i europeiske land. Disse deler arbeidet mellom seg og tar backup, under lisens og med firmastøtteavtaler. Programvaren trenger kontinuerlige oppdateringer, og systemet sjekkes jevnlig for funksjonalitet. Slike rutinemessige vedlikeholdsoppgaver koster Norecopa minst kr. 100.000 per år. En fordel med Norecopas løsning er at nettsiden er ekstremt pålitelig og praktisk talt aldri offline. Videre kan oppgraderinger testes på klonen av nettstedet, uten å måtte ta nettstedet offline.

I september 2024 sluttet Norecopa å bruke Matomo for å samle inn nettstedstatistikk og gikk tilbake til Google Analytics. De som bruker nettsidene har nå lettere tilgang til muligheten for å nekte bruk av informasjonskapsler, noe som resulterer i en underrapportering av antall besøkende på nettstedet. Vi har derfor ikke fullstendig statistikk for sidebruk i 2024, men det er anslått at det var ca. 350.000 treff, som er det samme som anslaget for 2023 (350.000 treff fra ca 220.000 brukere). Tallene for 2022, ved bruk av Google Analytics alene, var 343.754 treff fra 186.372 unike brukere. Bruk av nettstedet av Norecopas ansatte (Adrian Smith og Elisabeth Pagels) er ikke registrert av Google Analytics.

Statistikken fra Google Analytics for de siste 4 månedene av 2024 indikerer at nettstedet er i bruk i de fleste av verdens land, med USA og Storbritannia øverst på listen:

Nettstedet inneholder flere etablerte "databaser" som krever regelmessig oppdatering. Norecopa leier inn hjelp av Elisabeth Pagels til oppdatering av to av disse: henholdsvis NORINA (ca. 3.400 sider) og TextBase (ca. 1.800 sider), som inneholder informasjon om henholdsvis alternativer til bruk av dyr i undervisningen, og lærebøker om forsøksdyrvitenskap.

Norecopas sekretær investerer også mye tid i å vedlikeholde de andre delene av nettstedet.

Blant de nye nettsidene i 2024 er en samling av internasjonale sponsorer av 3R-forskning³, og oppdateringer til Norecopas presentasjon av de tre R-ene⁴:

Mot slutten av 2022 publiserte Norecopa en omfattende presentasjon i PowerPoint, som illustrerer utviklingen av 3R-prinsippet og den nåværende tolkningen av konseptet. Presentasjonen består av et 40-talls bilder, som er tilgjengelig for nedlasting i pdf-format fra Norecopas nettsider: norecopa.no/3R. Lærere kan få selve PowerPoint-filen fra Norecopa og bruke den i sin undervisning. I 2024 ble presentasjonen oversatt til tysk og tsjekkisk, som kommer i tillegg til engelske, franske og spanske versjoner.

The 3Rs of Russell and Burch:
Replacement, Reduction & Refinement

Adrian Smith
adrian.smith@norecopa.no
[@adrian_3r](https://twitter.com/adrian_3r)

With some material from:
Smith AJ & Richmond J (2024). The Three Rs.
In: *The UFAW Handbook on the Care and Management of Laboratory and Other Research Animals*. 9th edition.
Richardson CA and Golledge HDR (eds).
Oxford: Wiley-Blackwell.

These slides are available at norecopa.no/3Rs
version 12.03.24

Norecopa: PREPARE for better Science

Norecopa er også vertskap for PREPARE (*Planning Research and Experimental Procedures on Animals: Recommendations for Excellence*), et sett med retningslinjer som hjelper forskere å huske alle faktorene de bør vurdere når de planlegger eksperimenter som kan involvere bruk av dyr. En artikkel om PREPARE ble først publisert i 2017, i *Laboratory Animals*, og offisielt publisert i 2018. Artikkelen har nå blitt sett eller lastet ned over 39. 000 ganger⁵, og den var den fjerde mest leste artikkelen i tidsskriftet de siste 6 månedene (oktober 2024– mars 2025).

PREPARE består av en 2-siders sjekkliste⁶ med 15 hovedemner, og nettsider⁷ som forklarer og utvider temaene på sjekklisten. Norecopa legger kontinuerlig til lenker til nye ressurser

³ <https://norecopa.no/alternatives/funding-3r-research-and-development>

⁴ <https://norecopa.no/alternatives/the-three-rs>

⁵ <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0023677217724823#core-collateral-metrics>

⁶ <https://norecopa.no/PREPARE/prepare-checklist>

⁷ <https://norecopa.no/PREPARE>

etter hvert som de publiseres. I 2024 ble sjekklisten oversatt til albansk og den er nå tilgjengelig på totalt 36 språk, inkludert alle EU-språkene unntatt litauisk og maltesisk.

[illegible]

Norecopas PREPARE-retningslinjer kan brukes som en del av en studieplan for dyreforsøk og -testing, siden sjekklisten også er tilgjengelig som en utfyllbar Word-fil⁸. Dette ble demonstrert av Norecopas sekretær i et webinar den 7. mai 2024 med tittelen *A Practical Guide to Planning, Conducting and Reporting Animal Studies*⁹. Webinaret understreket i tillegg viktigheten av en masterplan, standard driftsprosedyrer, beredskapsplaner, avtaler mellom forskerne og dyreanlegget, og en "harm-benefit" analyse.

Et økende antall sponsorer, regulatoriske myndigheter, vitenskapelige institusjoner, tidsskrifter og forskere uttaler offentlig at de støtter PREPARE og/eller Norecopas arbeid. Disse sitatene blir samlet på en dedikert nettside¹⁰. Her er et flytdiagram fra Universitetet i Bergen¹¹:

Animal research - step by step

This is a flowchart showing important steps in animal research

⁸ <https://norecopa.no/PREPARE-Word>

⁹ <https://norecopa.no/NRW>

¹⁰ <https://norecopa.no/prepare/endorsements>

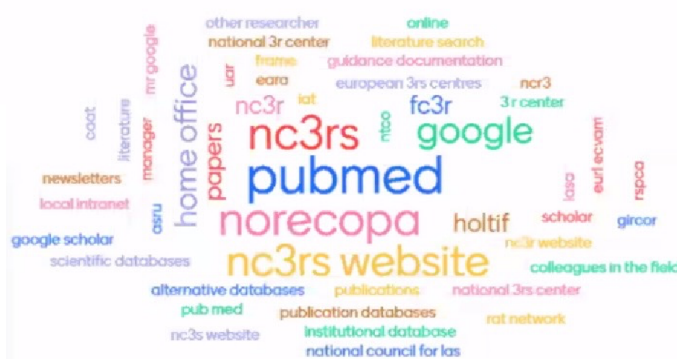
¹¹ <https://www.uib.no/en/rg/animalfacility/127426/animal-research-step-step>

Nettstedet norecopa.no inkluderer også en internasjonal kalender for webinarer og møter innen forsøksdyrvitenskap og relaterte felt¹². Denne kalenderen oppdateres kontinuerlig. I 2024 var det over 350 arrangementer i kalenderen i løpet av året. Detaljer om tidligere møter arkiveres på en egen side, og lenker til innspilte møter gjøres tilgjengelig på en annen side, hvor de også er sortert etter emnene på PREPARE-sjekklisten.

Norecopas ressurser blir stadig mer kjent internasjonalt. Under en serie webinarer organisert av den britiske organisasjonen NC3Rs 16. september 2024¹³ om *Staying informed on advances in the 3Rs and animal research*, deltakerne ble bedt i begynnelsen av økten om å oppgi hvor de så etter 3Rs-ressurser. De 84 svarene ble deretter brukt til å konstruere en ordsky:

Where can you go for sources of information?

84 responses

Mer informasjon om Norecopas nettsted er tilgjengelig i vedlegget.

Milepæl 2: Vi var vertskap for en internasjonal sommerskole

Det internasjonale forsøksdyrmiljøet har blitt stadig mer bekymret for publikasjonsskjevheter, kvaliteten på litteratursøk og den begrensede bruken av systematiske litteraturgjennomganger (Systematic Reviews, SR). Flere forskningsgrupper, spesielt i Nederland¹⁴, Skottland¹⁵ og Sveits¹⁶, er etablert for å levere ressurser om hvordan man kan forbedre dagens praksis på disse områdene. Verdien av SR-er er godt dokumentert^{17,18} og er en effektiv måte å bidra til å fremme de 3 R-ene¹⁹.

¹² <https://norecopa.no/meetings/webinars-and-meetings-calendar>

¹³ <https://nc3rs.org.uk/staying-informed-advances-3rs-and-animal-research>

¹⁴ <https://www.radboudumc.nl/en/research/departments/anesthesiology/meta-research-team>

¹⁵ <https://www.ed.ac.uk/clinical-brain-sciences/research/camarades/about-camarades>

¹⁶ <https://camarades.ch>

¹⁷ <https://academic.oup.com/ilarjournal/article/55/3/427/645144>

¹⁸ <https://www.nc3rs.org.uk/3rs-resources/introduction-systematic-reviews>

¹⁹ <https://norecopa.no/3Rs>

Norecopa inngikk et samarbeid med STRIDE-laben ved Universitetet i Zürich for å tilby en sommerskole i Bergen for unge forskere. Skolen var begrenset til maksimalt 20 deltakere, for å muliggjøre individuell undervisning, siden målet med skolen var ikke bare å informere dem om behovet for SR-er og mer evidensbasert forskning, men også å utstyre dem med nødvendig kunnskap for å gjennomføre egne SR'er innenfor sine egne forskningsområder.

Emner som ble dekket var:

- Formulering av forskningsspørsmål og protokollregistrering
- Bibliografiske databaser og søkestrenger
- Metoder for organisering av litteratur
- Programvare for screening og sortering av sammendrag
- Innhenting av data fra fulltekster
- Metaanalyse og risiko for skjevhet (bias)

Laboratory Animals Ltd. sponset dette arrangementet med 3.000 euro. Skolen kostet (totalt) et beløp tilsvarende 10.640 euro. De andre bidragsyterne var Norecopa (3.399 euro), registreringsavgift (2.500 kroner per person, totalt 2.724 euro) og sponning fra Scand-LAS (1.500 euro). Studentene ble bedt om å organisere og betale for sin egen innkvartering – 6 studenter bodde på hotellet (til en spesialpris fremforhandlet av Norecopa), mens 7 fant annen overnatting i byen.

Det var 13 studenter fra 7 land (Finland, Tyskland, Latvia, Sveits, Storbritannia, USA og Norge), tre veiledere (fra Sveits og Norge) og to nettforelesere (fra Tyskland og Sveits). Ingen av veilederne eller foreleserne mottok honorar for sine tjenester, men reiseutgiftene deres og opphold ble dekket.

Elevene fylte ut et evalueringsskjema på slutten av skolen. Av totalt 65 poeng mulig (5 poeng per elev) fikk skolen 64 poeng.

Det ble utstedt skolebevis til deltakerne. Basert på tidligere erfaring, anbefalte arrangørene at det tildeles 2 ECTS-poeng av lokale myndigheter.

Milepæl 3: Norecopas sekretær holdt 21 presentasjoner i 11 land

I 2024 ble Norecopas ressurser presentert i følgende land:

Albania, Argentina, Danmark, Finland, Norge, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tyskland, USA og Østerrike

Av de 21 presentasjonene var 18 i form av forelesninger, hvorav 13 var inviterte foredrag. En oversikt over disse presentasjonene finnes i vedlegget.

I tillegg betalte Norecopa for et utstillingsbord for seg ved Scand-LAS-symposiet i Tampere i mai.

Milepæl 4: Vi har laget en rapport om bruk av dyr i Norge i 2018-2023

Norge er blant de landene i Europa som bruker flest dyr i forskning og testing. I vår årsrapport for 2023 beskriver vi en presentasjon av offisielle data fra Mattilsynet for 2018-2021. De årlige dataene ble kombinert til én stor Excel-fil, som deretter ble brukt til å lage diagrammer og figurer som viste de viktigste funnene, med vekt på belastningsgraden av prosedyrene og formålet dyrene ble brukt til. Dette arbeidet ble utført av Antoine Champetier, Swiss 3R Competence Center, Universitetet i Bern. Arbeidet med å lage denne rapporten ble finansiert av et stipend fra Dyrevernalliansens forskningsfond²⁰.

Norecopa søkte deretter om ytterligere midler fra fondet for å foreta en nærmere inspeksjon av årsakene til trendene observert i denne foreløpige rapporten, noe som nødvendigvis gjør en analyse av de prosjektene som hadde størst innflytelse på statistikken. Norecopa fikk et nytt tilskudd fra Dyrevernalliansens fond, og mottok de offisielle statistikkene for 2022 og 2023 fra Mattilsynet. Dataene ble lagt inn i Excel-filen for 2018-2021. Hovedtyngden av arbeidet med å samle disse dataene ble utført i 2024. Arbeidet ble imidlertid ikke avsluttet før midten av mars 2025, men vi har valgt å presentere det i denne rapporten.

Noen av hovedfunnene var:

- I gjennomsnitt brukte Norge 1,5 millioner dyr per år i denne perioden (fra 1.281.595 til 2.008.625), for totalt 3.104 prosjekter.
- Det er ingen konsistente trender over de seks årene for totalantallet dyr brukt i Norge, eller for den relative forekomsten av de fire belastningskategoriene.
- Enkelte store prosjekter på fisk er fortsatt hovedfaktoren som påvirker den nasjonale statistikken, noe som gjør det vanskelig å identifisere reelle trender. Disse variasjonene fra år til år var oftest relatert til atlantisk laks og dens kommersielle produksjon, spesielt i forhold til håndtering av lus.
- Det var store variasjoner fra år til år i prosedyrenes belastningsgrad. Også disse ble drevet av svært store prosjekter med laks og annen fisk. For laboratoriearter hadde

²⁰ <https://dyrevern.no>

prosedyrens belastningsgrad i gjennomsnitt en tendens til å være høyere for sebrafisk enn for mus, og disse to artene er de viktigste laboratorieartene i Norge.

- Det er et lite antall mus som ble brukt til de mest alvorlige inngrepene, mens antallet mus som ble brukt til milde og moderat belastende prosedyrer svingte, med en tendens i retning den milde kategorien de siste tre årene.
- Batchtesting og andre regulativs- og kvalitetskontrollprosedyrer er blant bruksområdene hvor belastningsgraden er høyest for fisk. Statistikken for 2021 og de to påfølgende årene viser tegn til nedgang i absolutte tall, men ikke til en generell nedgang i belastningsgrad.
- De aller fleste (96 %) av de 9 millioner dyrene som ble brukt i Norge i denne perioden var ikke genetisk endret på noen måte. Totalt 332.949 dyr ble genetisk endret uten en skadelig fenotype, mens 54. 207 dyr viste en skadelig fenotype. Mus, sebrafisk og atlantisk laks (i den rekkefølgen) dominerte statistikken for genetisk endrede dyr.
- Det er svært begrenset gjenbruk av forsøksdyr i Norge, i tråd med signalene uttrykt i både EU og Norges sitt lovverk.
- Arbeidet med å studere bruken av dyr i Norge til vitenskapelige formål bør fortsette, i nært samarbeid med forskerne, for å få mer innsikt i mulighetene for videre implementering av de tre R-ene (Replacement, Reduction, Refinement).

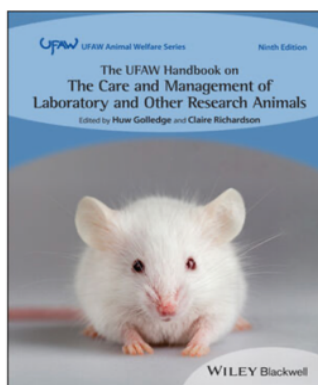
En Excel-fil med all offisiell statistikk for de seks årene som omfattes av denne rapporten ble sendt til Mattilsynet for deres bruk, og kan oppdateres med fremtidige års data.

Hele rapporten (52 sider) kan lastes ned fra <https://norecopa.no/statistics>

Milepæl 5: Vi har publisert et detaljert kapittel om 3R-prinsippet i en ny lærebok

Den britiske organisasjonen UFAW (Universities Federation of Animal Welfare) har publisert en håndbok om stell og bruk av forsøksdyr siden 1947. Norecopas sekretær Adrian Smith ble invitert i oktober 2018 til å oppdatere kapittelet i boken om 3R når den niende utgaven skulle skrives. Han ba på sin side om at forfatteren av det utmerkede kapittelet i den forrige utgaven, Jon Richmond, ble medforfatter.

Boken ble endelig utgitt våren 2024 av Wiley Blackwell²¹.

²¹ <https://norecopa.no/textbase/the-ufaw-handbook-on-the-care-and-management-of-laboratory-and-other-research-animals-9th-edition>

Andre høydepunkter i 2024

Norecopa deltar i nettverket av europeiske 3R-sentre, EU3Rnet²², som er finansiert av en "COST²³ Action" med tittelen IMPROVE ("*3Rs concepts to improve the quality of biomedical science*"). Norecopas sekretær deltok på et fysisk møte i administrasjonskomitéen og i arbeidsgruppene i Utrecht den 17.-18. juni.

Norecopas sekretær er medlem av Scientific Committee for den neste verdenskongressen: World Congress on Alternatives and Animal Use in the Life Sciences²⁴, som blir den 13. i rekken, som skal holdes i Rio de Janeiro i august 2025. Han har vært tilstede og presentert på 10 av de foregående 12 kongressene.

Norecopa har samarbeidet med FRAME i flere år med presentasjoner for deres årlige *Training Schools in Experimental Design*²⁵ (som Norecopa var vertskap for i Bergen i 2023). I 2024 presenterte Adrian Smith (online) ved skolen som ble arrangert i Nottingham.

Adrian Smith presenterte også online på FRAMEs kurs om *3Rs and Ethics by Design Training* for unge forskere, den 26. november 2024.

Han fortsetter å delta i arbeidsgruppen for FRAMEs kurs.

Norecopa har vært en medlemsorganisasjon av AAALAC International²⁶ siden august 2023. AAALAC International er en privat, ideell organisasjon som driver frivillige evaluerings- og akkrediteringsprogrammer for forsøksdyrfasiliteter over hele verden. Adrian Smith er Norecopas medlemsorganisasjonsdelegat frem til desember 2025.

Norecopas sekretær fortsatte å ha kontakt med lederne for Nordic Zebrafish Network²⁷ som Norecopa var med på å etablere i 2023, og han deltar på møter i styringskomiteen som observatør. Et 3-dagers praktisk kurs i sebrafisk oppdrett og teknikker, etterfulgt av et 2-dagers nettverksarrangement, ble holdt ved Karolinska Institutet i november 2024²⁸.

Hvor kommer pengene fra?

Norecopas kjernefinansiering kommer fra Landbruks- og matdepartementet, som en del av forvaltningsstøtten til Veterinærinstituttet. Tilskuddet dekket kostnadene for Norecopas sekretær i full stilling, samt kr. 500.000 til drift, som i 2023.

²² <https://norecopa.no/3r-guide/eu3rnet>

²³ <https://norecopa.no/COST>

²⁴ <https://www.wc13rio.org/scientific-committee>

²⁵ <https://frame.org.uk/what-we-do/training-school>

²⁶ <https://www.aaalac.org>

²⁷ <https://ki.se/en/research/research-infrastructure-and-environments/core-facilities-for-research/zebrafish-core-facility/the-nordic-zebrafish-network>

²⁸ <https://ki.se/en/research/research-infrastructure-and-environments/core-facilities-for-research/zebrafish-core-facility/nzn-events-and-news>

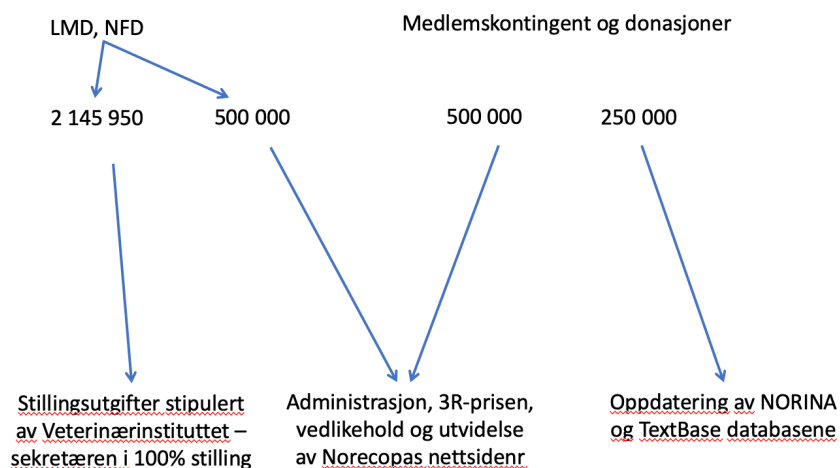
Resten av Norecopas aktivitet ble finansiert av medlemskontingenten og eksterne midler som Norecopa hadde søkt om. Dette er beskrevet i vedlegget.

Hva har pengene blitt brukt til?

Diagrammet nedenfor viser en grov oversikt over hvordan Norecopas inntekter for 2024 ble fordelt på de ulike arbeidsoppgavene.

Omtrentlig fordeling av bruken av Norecopas inntekter i 2024

LMD: Landbruks- og matdepartementet
NFD: Nærings- og fiskeridepartementet

Norecopa hadde én ansatt i 2024:

Adrian Smith som Norecopas sekretær, ansatt i en heltidsstilling. Norecopa betalte Elisabeth Pagels på timebasis for å oppdatere deler av nettsiden, spesielt NORINA- og TextBase-databasene.

Mindre enn 3 % av Norecopas inntekter ble brukt til kontorutgifter og organisasjonens administrasjon, inkludert advokat- og konsulenthonorarer.

Regnskapet er nærmere beskrevet i vedlegget.

Oslo, april 2025

Janette Maria Carlsen
(styreleder)

Rolf Hetlelid Olsen
(styremedlem)

Linda Andersen
(styremedlem)

Åshild Roaldset
(styremedlem)

Adrian Smith (sekretær)

Appendiks

1) Om organisasjonen

Norecopas struktur og mål

Norecopa er en uavhengig medlemsorganisasjon, med et styre som representerer fire store interesseparter innen dyreforsøk:

- regulatoriske myndigheter
- akademia
- industri
- dyrevelferdsorganisasjoner

Norecopa er registrert i Brønnøysundregistrene med egne vedtekter²⁹, med årsmøtet som det øverste organet³⁰.

Utover dette er Norecopa også medlem av den europeiske paraplyorganisasjonen *ecopa* (*European Consensus Platform on Alternatives*)³¹. Adrian Smith ble styremedlem i *ecopa* den 8. desember 2022.

Norecopa har en aktivitetsplan³² som godkjennes på årsmøtene.

Norecopas styre og årsmøte

Årsmøtet i 2024 ble avholdt som et hybridmøte fra Bergen 4. juni. Det var 19 deltakere i Bergen og 10 deltakere via nettet. Årsrapporten og regnskapet for 2023, samt budsjettforslag for 2024 og forslag til medlemskontingentene (ingen endringer siden 2021) ble vedtatt³³.

Frem til årsmøtet i 2024 besto styret av:

Chris Noble, Nofima Tromsø, (styreleder)*
vara: Siri Kristine Gåsnes, Veterinærinstituttet*
Birgitte Fineid, Dyrebeskyttelsen Norge**
vara: Anton Krag, Dyrevernalliansen**
Rolf Hetlelid Olsen*
vara: Hogne Bleie, Mallard AS*
Janette Maria Carlsen, Mattilsynet**
vara: Gunvor Knudsen, Mattilsynet**
*valgt inntil 2024 **valgt inntil 2026

²⁹ <https://norecopa.no/vedtekter>

³⁰ <https://norecopa.no/no/om-norecopa/aarsmoeter>

³¹ <http://www.ecopa.eu>

³² <https://norecopa.no/aktivitetsplan>

³³ <https://norecopa.no/about/annual-meetings>

Anton Krag trådte inn som fullverdig styremedlem ved utgangen av 2023 siden Birgitte Fineid hadde permisjon.

På årsmøtet i 2024 gjennomgikk styreleder Norecopas aktivitetsplan, som sist ble endret i 2021 og er gyldig til 2025. Det var ingen merknader.

Alle medlemmer av valgkomitéen ble enige om å fortsette i sine roller frem til neste valg i 2026:

Forvaltningen: Vera Klafstad Rodas, Mattilsynet
Forskning: Hege Løkslett, NINA
Industri: Renate Johansen, PHARMAQ Analytiq
Dyrevern: Live Kleveland, Dyrevernalliansen

Norecopa's 3R-priskomité besto av følgende i 2024:

Forvaltningen: Bjørn Groven, Mattilsynet
Forskning: Adam Lilicrap, NIVA
Industri: Marie Løvoll, VESO
Dyrevern: Torill Malmstrøm, Dyreetikk.no

Norecopas 3R-pris

Norecopas pris for arbeidet med å fremme de 3 R-ene ble delt ut rett etter årsmøtet. Målet med prisen er å øke bevisstheten og bruken av 3R-prinsippet³⁴ i forskningen. Det legges særlig vekt på fremskritt innen forskning og utvikling som gagnar norske forhold. Prisen kan deles ut for vitenskapelig, teknisk eller administrativt arbeid, enten av en enkeltperson eller en gruppe³⁵.

Norecopa mottok 3 nominasjoner for sin 3R-pris³⁶ i 2024. Prisen, som består av kr. 30.000 og et diplom, ble delt ut for 13. gang. Vinneren ble Aurora Brønstad ved Universitetet i Bergen, for hennes enestående arbeid med å utvikle forsøksdyrfaget, forbedre dyrevelferden og øke aksepten for de 3 R-ene. Presentasjoner av de nominerte³⁷ og vinnernes foredrag³⁸ finnes på Norecopas nettsider. Forskere i Bergen har nå vunnet prisen to år på rad.

³⁴ <https://norecopa.no/3rs>

³⁵ <https://norecopa.no/about/3r-prize>

³⁶ <https://norecopa.no/about-norecopa/3r-prize>

³⁷ <https://norecopa.no/media/zhapx1gk/3r-pris-presentasjon-040624.pdf>

³⁸ <https://norecopa.no/media/ogylfnpx/aurora-broenstad-3r-prize.pdf>

Aurora Brønstad, vinner av 3R-prisen for 2024, mottar diplommet fra Norecopas sekretær
foto: Norecopa

Følgende vitenskapelige presentasjoner ble også gitt den dagen:

- *Are 3R Centres making a difference?*³⁹ (Elliot Lilley, NC3Rs) (opptak⁴⁰)
- *Achieving a good Culture of Care*⁴¹ (Barney Reed, RSPCA)
- *The Nordic Zebrafish Network*⁴² (Lars Bräutigam, Karolinska Institutet, Stockholm)
- *Working together to end severe suffering*⁴³ (Barney Reed, RSPCA)
- *Diversity matters - the risk of standardisation*⁴⁴ (Natasha Karp, Astrazeneca, UK)

Alle dokumenter og referater fra årsmøtene er tilgjengelige på Norecopas nettsider⁴⁵.

Det ble avholdt tre styremøter i 2024: 9. januar, 23. oktober og 19. desember. Referatene er publisert på Norecopas nettsider⁴⁶.

³⁹ <https://norecopa.no/media/n1lkuul4/elliott-lilley-040624.pdf>

⁴⁰ <https://vimeo.com/953907352>

⁴¹ <https://norecopa.no/media/dzye055g/b-reed-040624-achieving-a-good-culture-of-care.pdf>

⁴² <https://norecopa.no/media/itoihone/lars-brautigam.pdf>

⁴³ <https://norecopa.no/media/nhwfrlqi/b-reed-040624-working-together-to-end-severe-suffering.pdf>

⁴⁴ <https://norecopa.no/media/p5dn3cj3/natasha-karp-040624.pdf>

⁴⁵ <https://norecopa.no/about-norecopa/annual-meetings>

⁴⁶ <https://norecopa.no/styrereferater>

Sekretariatet

Norecopas sekretariat er tilknyttet Veterinærinstituttet, som derfor har administrativt ansvar for Norecopas sekretær og regnskapet. Sekretæren mottar kontorstøtte fra Veterinærinstituttet, blant annet i forbindelse med regnskap og utstedelse av fakturaer.

Adrian Smith har vært fast ansatt som Norecopas sekretær siden 2008. Dette var i utgangspunktet en 50 % stilling. Etter avtale med Norecopas styre har han en fast hjemmekontoravtale med Veterinærinstituttet. Siden et vedtak i Stortinget under budsjettdebatten i desember 2021, har han jobbet i en hel stilling fra 2022. I august 2023 ble denne stillingen fast (med virkning fra 1. januar 2023).

I september 2023 søkte han om forlengelse av kontrakten etter han fylte 70 år (den 26. januar 2025), frem til 31. desember 2027. Denne søknaden ble først avslått av Veterinærinstituttet, men etter en klage til Landbruks- og matdepartementet fra Norecopa ble hans funksjonstid forlenget til 1. februar 2026.

Arbeidsmiljø, helse, likestilling og sikkerhet

I 2024 hadde Norecopa én mannlig ansatt i full stilling med hjemmekontoravtale fra Veterinærinstituttet.

Norecopas styre besto offisielt av to menn og to kvinner frem til årsmøtet i juni, men i praksis fungerte det med tre menn og én kvinne frem til årsmøtet på grunn av dårlig helse til den ene. Etter valget på årsmøtet besto styret av tre kvinner og en mann for resten av 2024.

Det ble ikke registrert skader eller ulykker på ansatte i løpet av rapporteringsåret, og det ble heller ikke registrert noen helse- eller miljøklager. Norecopas virksomhet omfatter ikke arbeidsoppgaver som kan ha vesentlig skadelig innvirkning på miljøet.

Norecopas medlemmer

Ved utgangen av 2024 var 38 institusjoner eller avdelinger fullverdige medlemmer av Norecopa, og 18 privatpersoner var assosierte medlemmer. Antallet institusjoner er to færre enn i 2023, mens antallet personlige medlemmer er uendret. Nesten alle store forskningsinstitusjoner i Norge er medlemmer av Norecopa. Det ble ikke vedtatt økning i medlemskontingenten i løpet av regnskapsåret. Medlemskontingenten for institusjoner eller avdelinger er kr. 2.000, og kr. 200 for privatpersoner. Dermed har kontingenten for privatpersoner vært uendret siden Norecopa ble stiftet i 2007, og institusjonskontingenten har ikke endret seg siden 2018.

2) Økonomi

2024 regnskap

Norecopas kjernefinansiering kommer fra Landbruks- og matdepartementet i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet. Det gis gjennom LMDs tilskudd for forvaltningsstøtte til Veterinærinstituttet (VI).

I desember 2021 vedtok Stortinget å tildele Norecopas sekretariat en 100 % stilling for 2022, og siden den gang har VI, hvor sekretæren er ansatt, bevilget midler til denne stillingen. Stillingen behandles av VI som et prosjekt, noe som betyr at kostnaden for sekretærstillingen inkluderer en overhead fastsatt av VI. Instituttet har i 2024 gjennomgått sine kostnader for denne stillingen i 2023 og 2024 og, etter først å ha økt dette fra kr. 1.689.775 i 2023 til kr. 2.145.950 i 2024, reduserte beløpet ved utgangen av 2024 med kr. 221.136. Sekretærens bruttolønn økte i 2024 med ca. kr. 27.000, som er betydelig mindre enn økningen i faste kostnader fra 2023 til 2024.

I tillegg til å dekke denne kostnaden, fikk Norecopa kr. 500.000 som et bidrag til den faglige virksomheten. Resten av Norecopas virksomhet i VIs regnskap ble finansiert av medlemskontingent, med kr. 70.000 fra institusjonsmedlemmer, og med donasjoner fra Scand-LAS (kr. 17.840), Laboratory Animals Ltd. (kr. 35.311), og Novo Nordisk (kr. 158.170). Regnskapet for 2024 viser et overskudd på kr 97.816 kroner grunnet ovennevnte justering av VIs kostnader for sekretærstillingen. Dette beløpet overføres til Norecopas budsjett for 2025.

Norecopa har i tillegg en ekstern bankkonto i Sparebanken Sør. Kontoen brukes til donasjoner som Norecopa mottar fra eksterne kilder, og til betaling av Elisabeth Pagels, som er innleid på timebasis for å vedlikeholde databasene NORINA og TextBase. Denne kontoen overvåkes av et uavhengig regnskapsbyrå (SALDO Regnskap, Risør). I 2024 kom donasjoner som ble plassert på denne kontoen fra Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk (NSMSD, kr. 100.000), Pharmaq (kr. 40 000), Charles River (kr. 16 740), FRAME (kr. 13 000), og Dyrebeskyttelsen Norge (kr. 250.000). Ved utgangen av 2024 var saldoen på kontoen kr. 529.490. Dette inkluderer kr. 100.000 som er øremerket prosjektet om statistikk over bruk av forsøksdyr i Norge.

Norecopa har blitt kontaktet av flere som ønsker å støtte organisasjonen med et engangsbeløp, i stedet for – eller i tillegg til – årskontingent. For dette formål har vi satt opp betaling via Vipps (nr. 889149), som kan benyttes av nordmenn registrert for denne tjenesten.

Norecopas fullstendige regnskap (både ved Veterinærinstituttet og i Sparebanken Sør) ble revidert av Norecopas revisor, Jon Li Tjørsvaag, på bilagsnivå, og revisjonsrapporten er tilgjengelig på Norecopas nettsider⁴⁷.

Norecopas midler tildelt av Stortinget er en del av Veterinærinstituttets regnskap, som betyr at det er også underlagt Riksrevisjonens tilsyn.

⁴⁷ <https://norecopa.no/no/om-oss/regnskap>

De nødvendige betingelsene for fortsatt drift av Norecopa er til stede.

Regnskap og budsjett, Norecopa

	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Regnskap 2023
1) Utgifter til administrasjon, drift og annet	8,00	0,00	8,00
2) Utgifter til administrasjon, drift og annet	2 145 950,00	2 145 950,00	1 646 715,00
3) Utgifter til administrasjon, drift og annet	32 494,00	0,00	0,00
4) Utgifter til administrasjon, drift og annet	18 039,38	18 039,38	18 039,38
5) Utgifter til administrasjon, drift og annet	8 033,77	1 210,00	7 119,74
6) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	12 000,00	11 124,22
7) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
8) Utgifter til administrasjon, drift og annet	2 239,31	20 000,00	17 037,24
9) Utgifter til administrasjon, drift og annet	1 735,83	2 000,00	1 735,83
10) Utgifter til administrasjon, drift og annet	301 265,62	140 000,00	118 269,98
11) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
12) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
13) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
14) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
15) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
16) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
17) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
18) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
19) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
20) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
21) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
22) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
23) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
24) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
25) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
26) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
27) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
28) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
29) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
30) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
31) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
32) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
33) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
34) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
35) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
36) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
37) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
38) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
39) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
40) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
41) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
42) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
43) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
44) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
45) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
46) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
47) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
48) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
49) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
50) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
51) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
52) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
53) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
54) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
55) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
56) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
57) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
58) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
59) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
60) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
61) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
62) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
63) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
64) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
65) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
66) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
67) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
68) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
69) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
70) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
71) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
72) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
73) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
74) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
75) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
76) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
77) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
78) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
79) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
80) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
81) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
82) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
83) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
84) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
85) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
86) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
87) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
88) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
89) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
90) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
91) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
92) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
93) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
94) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
95) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
96) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
97) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
98) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
99) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00
100) Utgifter til administrasjon, drift og annet	0,00	0,00	0,00

*Resultatet fra 2023 i 2024-regnskapet (C61) var 68.004,65 ifølge en epost fra seksjonsleder Bente Midthjell 8. oktober 2024, hvilket gir et resultat for 2024 på 123.320,65. Men resultatet ble endret til 97.816 da Vis regnskap ble avsluttet. Derfor er det satt inn korreksjoner (C84).

Differansen mellom resultatet for 2022 i regnskapet for 2023 (25868) og det virkelige resultatet (12088) skyldes også endringer gjort i Vis regnskap, ifølge epost av Bente Midthjell 3. april 2024

Donorkonto

I tillegg til disse midlene opprettet Norecopa i 2019 en konto i Sparebanken Sør. Kontoen brukes til å ta i mot donasjoner, honorarer o.l. til Norecopa.

Ved inngangen av 2024 var det følgende beløp på kontoen:

- 1) 100 473 kr til oppdatering av NORINA-databasen
- 2) 100 000 kr fra Dyrevemmeliansens Forskningsfond
- 3) 90 465 kr fra diverse kilder
- 4) 44 831 i refusjon av medgått tid til forskningsprosjektet Welfare Severity

Ved utgangen av 2024 var det følgende beløp på kontoen:

- 1) 18 473 kr til oppdatering av NORINA-databasen
- 2) 100 000 kr fra Dyrevemmeliansens Forskningsfond
- 3) 12 966 kr fra forskningsprosjektet Welfare Severity
- 4) 250 000 kr fra Dyrebeskyttelsen Norge (donasjon)
- 5) 56 740 kr fra ulike gaver og medlemskontingent
- 6) 91 310 kr fra diverse kilder (ubrukte midler fra 2023 minus utgifter til Summer School i 2024)

Erklæring for regnskapet til Norecopa for 2024

Jeg har gjennomgått regnskapet for 2024 og har ikke funnet noe å utsette på det oppsatte regnskapet.

Oslo 6. mars 2025

Jon LI Tjervevåg,

Norecopa erfarte tidlig at det var ekstremt vanskelig å drive organisasjonen effektivt med den 50 %-stillingen som den fikk opprinnelig av departementene da Norecopa ble stiftet. At Norecopa hadde en heltids sekretærstilling og kr. 500.000 til driftskostnader i 2024 ga

organisasjonen nødvendig spillerom for å nå milepælene beskrevet i første del av denne rapporten.

Oversikt over ekstern finansiering i 2024

1. Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk⁴⁸ (NSMSD) fortsetter å støtte arbeidet med å videreutvikle NORINA-databasen⁴⁹ ved å donere betydelige beløp til Norecopa. I 2024 utgjorde dette totalt kr. 100.000. Midlene ble satt inn på donorkontoen og brukes til å betale avgiftene til Elisabeth Pagels.
2. Novo Nordisk bidro med DKK 110.000 (NOK 158.170) til en større oppgradering av Norecopas nettsider.
3. Det kom inn to donasjoner til Sommerskolen i Bergen: kr. 35.311 fra Laboratory Animals Ltd. og kr. 17.840 fra Scand-LAS. Deltakerne betalte kr. 2.500 hver, som til sammen utgjorde kr. 31.865. Regnskapet for skolen viser at det kostet Norecopa nettobeløpet kr. 39.765.
4. Dyrebeskyttelsen donerte kr. 250.000 til driftskostnadene til Norecopa.
5. Den britiske organisasjonen FRAME donerte kr. 13.000; Charles River donerte 1.500 euro (kr. 17.840) og Pharmaq donerte kr. 40.000 til Norecopa.
6. Norecopas medlemmer bidro med til sammen kr. 72.600 i medlemskontingent og donasjoner fra institusjoner og privatpersoner, en økning på kr. 4.000 sammenlignet med 2023.

Norecopa er svært takknemlig for all denne hjelpen, som beløp seg til totalt kr. 736.456 i 2024.

3) Aktiviteter for å fremme Norecopas mål

Nettverk av europeiske 3R-sentre

Norecopa deltar i nettverket av europeiske 3R-sentre, EU3Rnet⁵⁰, som ble etablert i 2019. EU3Rnet driver en COST Action⁵¹, med navn IMPROVE⁵², som er ment å finansiere byggingen av nettverket. Norecopas sekretær deltok i fysiske møter i Utrecht i juni, og i Linz på EUSAAT-kongressen i september, samt i flere nettbaserte arbeidsgruppemøter.

I Utrecht deltok Adrian Smith også på et annet møte i juni. Umiddelbart etter IMPROVE-møtet arrangerte universitetet i Utrecht et én-dags symposium⁵³ med tittelen *The 3Rs and NAMs: All-inclusive?*, der over 200 deltakere diskuterte utfordringene med å forbedre dialogen mellom de som arbeider med 3R innenfor forsøksdyranlegg, og de som jobber med

⁴⁸ <http://www.nsmsd.no>

⁴⁹ <https://norecopa.no/NORINA>

⁵⁰ <https://norecopa.no/3r-guide/eu3rnet>

⁵¹ <https://www.cost.eu/about/about-cost>

⁵² <https://www.cost.eu/actions/CA21139>

⁵³ <https://www.uu.nl/agenda/the-3rs-and-nams-all-inclusive>

"New Approach Methodologies" og som ikke nødvendigvis har mye kontakt med forsøksdyrmiljøet.

EUSAAT-kongressen i 2024 ble holdt i Linz, Østerrike fra 18.-20. august⁵⁴. Dagen før holdt IMPROVE en workshop og et nettverksmøte⁵⁵. Adrian Smith deltok fysisk i begge disse arrangementene.

Ved EUSAAT deltok han i den vitenskapelige komitéen, og under kongressen hadde en plakatt om Norecopa⁵⁶, muntlige presentasjoner om Culture of Care⁵⁷ og kvalitetssikring i dyreforskning⁵⁸, og en veiledningsøkt for unge forskere om karriereutvikling. I tillegg var han styremedlem i juryen for to priser: Young Scientist Travel Awards på 250 euro hver fra *ecopa* (hvor Norecopa er medlem og han er styremedlem)⁵⁹, basert på sammendragene fra deres muntlige presentasjoner på kongressen.

Kongressprogrammet⁶⁰ inneholdt mange presentasjoner på høyt nivå om aspekter ved alle de tre R-ene.

Inntil EU3Rnet får sin egen nettside, fungerer Norecopas nettside⁶¹ også som en oversikt over alle europeiske 3R-sentre.

PREPARE retningslinjer for planlegging av dyreforsøk

I 2024 ble PREPARE-sjekklisten oversatt til ytterligere ett språk, albansk. Ved utgangen av året var derfor PREPARE-sjekklisten tilgjengelig på totalt 36 språk. Norecopa takker sine kollegaer i disse landene for deres uvurderlige hjelp med oversettelsene.

Den originale artikkelen om PREPARE har nå blitt lest og/eller lastet ned fra tidsskriftets nettside mer enn 39.000 ganger siden den ble publisert i 2017⁶² og frem til utgangen av 2024 - hvorav ca. 6.000 ganger i løpet av dette rapporteringsåret.

⁵⁴ <https://eusaat.eu/eusaat-congress/24th-edition/congress-2024>

⁵⁵ <https://cost-improve.eu/event/3rs-centres-workshop>

⁵⁶ <https://norecopa.no/media/2szhkbqj/norecopa-prepare-for-better-science-poster-eusaat24.pdf>

⁵⁷ <https://norecopa.no/coc-EUSAAT>

⁵⁸ <https://norecopa.no/quality>

⁵⁹ <https://ecopa.eu>

⁶⁰ https://proceedings.altex.org/?2024_02

⁶¹ <https://norecopa.no/global3r>

⁶² <https://journals.sagepub.com/doi/metrics/10.1177/0023677217724823>

PREPARE er også nevnt i årsberetningen til *Concordat on Openness on Animal Research* for 2024⁶³. Dette er en uttalelse signert av mer enn 120 forskningsinstitusjoner i Storbritannia. 43 institusjoner erklærte at de brukte PREPARE for å støtte ARRIVE-retningslinjene for rapportering av dyreforsøk. 32 % av underskriverne oppgir at de aktivt støtter både PREPARE og ARRIVE. 37 av 76 underskriverne oppgir at de krever at forskerne deres bruker PREPARE.

I 2024 publiserte den britiske tilsynsmyndigheten (ASRU) den andre utgaven av sin veiledning for de som søker om å utføre dyreforsøk⁶⁴. Veiledningen siterer to av Norecopas ressurser: 3R Guide-databasen⁶⁵ og PREPARE.

Presentasjoner av Norecopas ressurser på vitenskapelige møter

Norecopas sekretær holdt følgende presentasjoner i 2024:

1. *PREPARE and ARRIVE: How can we improve both our scientific output and animal welfare?*⁶⁶ Invitert foredrag på kurs for masterstudenter, Karolinska Institutet, 26. januar
2. *The Role of the 3Rs in Planning Animal Experimentation: Replacement, Reduction and Refinement*⁶⁷. Invitert foredrag, universitetet i Basel, 18. mars*
3. *The PREPARE guidelines: for better science*⁶⁸. Invitert foredrag ved FRAME Treningsskole, Bergen, 29. mars*
4. *PREPARE for Better Science: A Practical Guide to Available Resources*⁶⁹. Invitert webinar for det finske 3R-senteret FIN3R, 2. april
5. *PREPARE for Better Science: A Practical Guide to Available Resources*⁷⁰. Invitert foredrag for FRAME & University of Nottingham Training School in Experimental Design, Nottingham, 19. april
6. *The PREPARE and ARRIVE Guidelines*⁷¹. Invitert foredrag på kurs for forskere ved Karolinska Institutet, 24. april
7. *NORINA: Models and simulators that can replace (or supplement) the use of live animals in education*⁷². Invitert foredrag for universitetet i København, 24. april
8. *A Practical Guide to Planning, Conducting and Reporting Animal Studies*⁷³. Invitert foredrag for 3R Kompetansenettverket NRW, 7. mai
9. Norecopa hadde et utstillingsbord ved Scand-LAS Symposium i Tampere, 21.-24. mai*

⁶³ <https://concordatopenness.org.uk/wp-content/uploads/2024/12/00-UAR-Concordat-2024-Digital.pdf>

⁶⁴ <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65cb31ff103de2000eb8f33f/Guidance+Notes+for+Project+License+Applications.pdf>

⁶⁵ <https://norecopa.no/databases-guidelines/3r-guide-database>

⁶⁶ <https://norecopa.no/260124>

⁶⁷ <https://norecopa.no/Basel>

⁶⁸ <https://norecopa.no/290323>

⁶⁹ <https://norecopa.no/020424>

⁷⁰ <https://norecopa.no/190424>

⁷¹ <https://norecopa.no/240424>

⁷² <https://norecopa.no/SUND>

⁷³ <https://norecopa.no/NRW>

10. PREPARE for Better Science: en posterpresentasjon på et møte arrangert av Utrecht 3Rs Centre, 17. juni*
11. *The PREPARE guidelines: for better Science*⁷⁴. Forelesning på Summer School on Systematic Reviews and Literature Searching, arrangert av Norecopa i Bergen, 20. august*
12. *PREPARE: A Practical Guide to Planning and Conducting Animal Experiments*⁷⁵. Invitert nettforedrag for forskere i Argentina, 29. august
13. *Norecopa: Norway's National Consensus-Platform works to advance all the three Rs: Replacement, Reduction and Refinement*. Presentasjon på COST-IMPROVE-møtet, Linz, 17. september*
14. *Culture of Care: where are the resources I need to improve conditions at my workplace?*⁷⁶ Presentasjon på EUSAAT-kongressen, Linz, 18.-20. september*
15. *Quality, fast, cheap: choose two. Practical advice on how to conduct better Science*⁷⁷ Presentasjon på EUSAAT-kongressen, Linz, 18.-20. september*
16. *Norecopa: PREPARE for Better Science*. Posterpresentasjon på EUSAAT-kongressen, Linz, 18.-20. september*
17. *Norecopa: PREPARE for Better Science*. Posterpresentasjon på det danske 3R-Centers årlige symposium, København, 4.-5. november*
18. *Bruk av en Refinement Wiki for å øke kommunikasjon*.⁷⁸ Invitert foredrag til årsmøtet i Forsøksdyrkomitéen, 21. november. *
19. *Improving Our Scientific Output and Animal Welfare? the PREPARE Guidelines for Planning Animal Studies*⁷⁹. Invitert forelesning på universitetet i Nottingham/FAME-kurs for tidlige karriereforskere, 28. november
20. *Norecopa og de 3 R'ene: Replacement, Reduction og Refinement av dyreforsøk*⁸⁰, Invitert foredrag ved ILAB, Bergen, 28. november*
21. *The Three-Finger Method of Scruffing Rodents*, international webinar for dyreteknikere, 3. desember
22. *Improving Our Scientific Output and Animal Welfare? The PREPARE Guidelines for Planning Animal Studies*⁸¹. Invitert nettforedrag for albanske forskere, 6. desember

Bortsett fra møter merket med en stjerne (*), var deltakelse på møtene online.

I tillegg til disse møtene deltok Norecopas sekretær på et internasjonalt nettmøte den 15. oktober i regi av Forsøksdyrkomitéen med tittelen *Sharing information on 3Rs and Best Practice in Wild Bird Research*⁸².

⁷⁴ <https://norecopa.no/200824>

⁷⁵ <https://norecopa.no/Argentina>

⁷⁶ <https://norecopa.no/coc-EUSAAT>

⁷⁷ <https://norecopa.no/quality>

⁷⁸ <https://norecopa.no/211124>

⁷⁹ <https://norecopa.no/281123>

⁸⁰ <https://norecopa.no/ILAB>

⁸¹ <https://norecopa.no/Albania>

⁸² <https://www.forsoksdyrkomiteen.no/sharing-information-on-3rs-and-best-practice-in-wild-bird-research>

Siden Norecopa ble grunnlagt i 2007, har Norecopas sekretær:

- Forfattet eller medforfattet 31 artikler
- Holdt 233 presentasjoner

En geografisk oversikt er tilgjengelig på Norecopas nettsider⁸³.

Siden inneholder også lenker til presentasjoner fra Norecopas møter⁸⁴ og til mange av de andre presentasjonene⁸⁵.

Videreutvikling av Norecopas nettsider

Norecopa har hatt egne nettsider, <https://norecopa.no>, siden februar 2008. I tillegg er suffiksene .info, .com, .eu, .net, .org og .cn registrert for domenenavnet, for å unngå at disse brukes av andre.

Norecopa bruker Bitfarm i Kristiansand for å vedlikeholde og utvikle nettsidene. Norecopa har en drifts- og vedlikeholdsavtale med selskapet. Firmaet Webhuset brukes til å registrere Norecopas domener, og Getonnet leverte programvaren til et diskusjonsforum drevet av Norecopa frem til det ble lagt ned i september 2024 (se nedenfor).

I september 2024 erstattet Norecopa programmet Matomo med Google Analytics for analyse av nettstedbrukerne. Dette gjør det vanskelig å sammenligne totalbruken i 2024 med tidligere år. I tillegg har brukerne muligheten til å nekte informasjonskapsler som lar Norecopa spore dem, så den faktiske bruken av nettsiden er vanskelig å vurdere, men den er i underkant av 350.000 treff i året. Det registrerte antallet treff for fire-måneders perioden fra installasjon av Google Analytics i begynnelsen av september til 31. desember 2024 var 114.000.

Norecopas nettsted inneholder flere databaser. Disse inkluderer NORINA⁸⁶, som holder informasjon om produkter som kan erstatte eller supplere bruken av dyr i undervisning og opplæring, og TextBase⁸⁷, som inneholder informasjon om litteratur innen forsøksdyrlære og relaterte fagområder. I 2024 fortsatte Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk (NSMSD) å støtte arbeidet med å vedlikeholde og videreutvikle disse databasene. Det meste av arbeidet med å oppdatere NORINA og TextBase i 2024 ble utført av Elisabeth Pagels (ansatt i Bitfarm, Kristiansand). Arbeidet i år har i stor grad bestått i å slette informasjon om gamle produkter som ikke lenger er tilgjengelige, og legge til informasjon om nye produkter. Dermed er det totale antallet oppføringer i databasene et produkt av disse to prosessene. Ved utgangen av 2024 inneholdt NORINA informasjon om ca. 3.400 produkter, mens TextBase hadde rundt 1.800 oppføringer. Disse nettotallene er litt høyere enn i 2023.

⁸³ <https://norecopa.no/global3r#members=&ints=Presentations%20by%20Norecopa>

⁸⁴ <https://norecopa.no/meetings>

⁸⁵ <https://norecopa.no/meetings/presentations>

⁸⁶ <https://norecopa.no/norina-database>

⁸⁷ <https://norecopa.no/textbase-database>

En ny ressurs i 2024 var opprettelsen av en nettside⁸⁸ som omtaler akronymene “NAMs og NATs”, som brukes i økende grad (og noen ganger på en forvirrende måte) til å beskrive forskningsmetoder uten bruk av dyr.

I tillegg til nettsidene har Norecopa i hele sin eksistens drevet et lukket diskusjonsforum via epost for de med spesielt ansvar for det faglige arbeidet ved landets forsøksdyravdelinger. Per dags dato har dette forumet vært den eneste kanalen der denne gruppen kan diskutere saker av felles interesse. I 2024 hadde forumet 45 medlemmer, som i 2023. Norecopa la ned denne tjenesten i september 2024 på grunn av manglende interesse for den.

Norecopa fortsetter å finansiere driften av nettsiden til ENRICH Fish-prosjektet⁸⁹, som ble offisielt avsluttet i 2017.

Videreutvikling av Norecopas Refinement Wiki

Norecopa har i samarbeid med kollegaer i Norge og utlandet utvidet sine brukerstyrte nettsider (*Refinement Wiki*, wiki.norecopa.no) som ble lansert i 2020. Ved utgangen av 2024 var det 74 emner i Wiki'en.

Kontaktmøter

Stortinget og departementene

Norecopas sekretær deltok som vanlig i den årlige budsjettøringen 17. oktober i regi av Næringskomitéen, og presenterte Norecopas syn på budsjettet for 2025 (tale⁹⁰ og skriftlig uttalelse⁹¹).

Det er denne komitéen som behandler LMDs budsjettkapittel for Veterinærinstituttet, der det statlige tilskuddet til Norecopa kommer fra.

⁸⁸ <https://norecopa.no/nams-and-nats>

⁸⁹ <https://norecopa.no/fish/projects/enrich-fish>

⁹⁰ <https://norecopa.no/media/201lz2qy/tale-til-naeringskomiteen-171024.pdf>

⁹¹ <https://norecopa.no/media/ui1loi3f/norecopa-notat-naeringskomiteen-2024.pdf>

Arbeidet for å etablere et fysisk 3R-senter i Norge

Norecopa fortsetter å ha kontakt med Stortingsrepresentanter og ansatte ved de aktuelle departementene for å øke bevisstheten om behovet for et større, fysisk 3R-senter i Norge.

I 2024 dreide dette arbeidet seg rundt Landbruks- og matdepartementets planer om å lage Dyrevelferdsmeldingen⁹², som til slutt ble presentert på Stortingets siste arbeidsdag før jul, den 20. desember 2024. Denne meldingen, den første i sitt slag siden meldingen i 2003 som førte til stiftelsen av Norecopa⁹³, dekker alle aspekter ved bruk av dyr i Norge, inkludert bruk av forsøksdyr. Meldingen inneholdt et avsnitt om Norecopa og konkluderte med at etableringen av et nasjonalt 3R-senter bør utredes, og diskuterte rollene til Norecopa og Forsøksdyrkomitéen i denne forbindelse.

Mer informasjon om Norecopas politiske arbeid er tilgjengelig på nettsidene⁹⁴.

Forsøksdyrkomitéen for beskyttelse av dyr som brukes til vitenskapelige formål

Norecopas sekretær har hatt sporadisk kontakt med Forsøksdyrkomitéen i løpet av året, for å diskutere saker av felles interesse. Han deltok på komiteens møte for dyrevelferdsenhetene i Oslo den 21. november.

Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd

Norecopas sekretær er en del av to prosjekter finansiert av Norges Forskningsråd:

- Et prosjekt ledet av Havforskningsinstituttet og med tittelen WELFARE SEVERITY (*Frameworks for classifying the welfare of farmed Atlantic salmon based upon the principles of severity assessment*)⁹⁵
- Et prosjekt ledet av Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA) med tittel SPHERTOX (*Hepatic 3D spheroids: the next generation of testing in toxicology*)⁹⁶

Andre aktiviteter i 2024

Norecopas sekretær har:

1. deltatt i *International Culture of Care Network*, som ble etablert etter FELASA-kongressen i juni 2016. Han vedlikeholder også nettsiden til nettverket på Norecopas plattform (norecopa.no/coc).

⁹² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-skal-ha-dyrevelferd-i-verdenstoppen/id3080624>

⁹³ <https://norecopa.no/about/history>

⁹⁴ <https://norecopa.no/no/om-norecopa/politisk-aktivitet>

⁹⁵ <https://norecopa.no/species/fish/projects/severity-assessment-and-salmon-welfare>

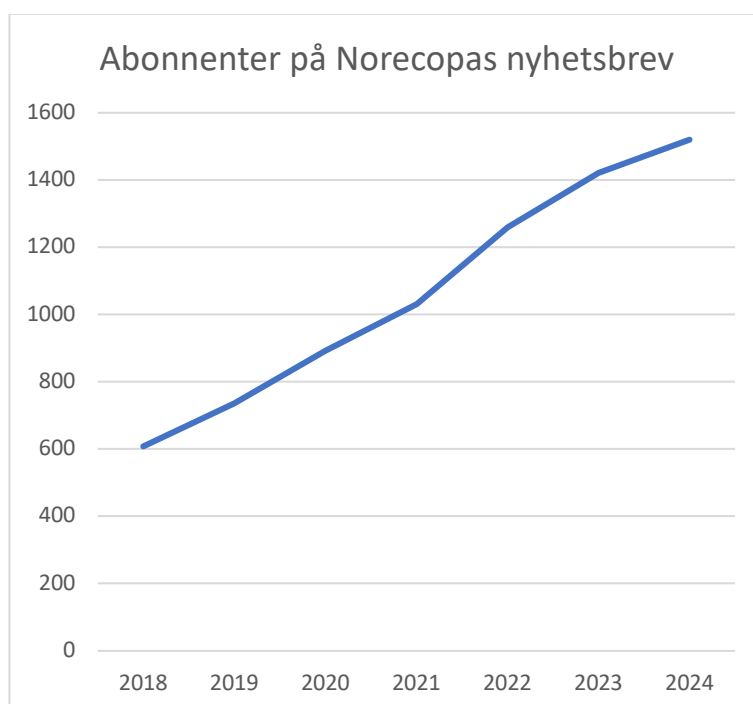
⁹⁶ <https://norecopa.no/species/fish/projects/sphertox>

2. vært styremedlem i *ecopa* siden 8. desember 2022. I løpet av rapporteringsåret har han også bistått med *ecopas* nettsider og deltatt på generalforsamlingen den 31. mai, som ble holdt på nett.

Norecopas publikasjoner i løpet av 2024

Nyhetsbrev

Norecopas sekretær publiserte 7 engelskspråklige nettbaserte nyhetsbrev i 2024. Alle disse er arkivert på Norecopas nettsider⁹⁷ og innholdet deres er søkbart, noe som øker verdien. Antall abonnenter økte med 7 % i 2024: fra ca. 1.420 abonnenter på det første nyhetsbrevet den 26. februar til ca. 1.520 abonnenter på det siste nyhetsbrevet den 20. desember. Det nøyaktige antallet aktive abonnenter er litt lavere enn dette, siden noen kontoene til noen av abonnentene var inaktive eller returnerte feilmeldinger (men noen av disse var sannsynligvis falske).

Publikasjoner

Norecopas sekretær var medforfatter av følgende publikasjoner i 2024:

1. Smith AJ & Richmond J (2024): The Three Rs. I: *The UFAW Handbook on the Care and Management of Laboratory and Other Research Animals*, 9th Edition. Wiley-

⁹⁷ <https://norecopa.no/news/newsletters>

Blackwell.⁹⁸

Først utgitt i 1947, denne utgaven erstatter den 8. utgaven fra 2010. Denne 1000-siders håndboken består av to deler: 17 generelle kapitler og deretter 33 artsspesifikke kapitler som dekker pattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, fisk, blekksprut og dekapoder, skrevet av totalt over 100 forfattere. Del 1 inneholder kapitler om eksperimentell og anleggsdesign, og mange aspekter ved dyrevelferd.

2. Smith AJ (2024): Veien til konsensus om dyreforsøk: på tide å snakke om elefanten i rommet? *Norsk veterinærtidsskrift*, 136(3): 144-147.
3. Smith (2024): Editorial: I Musculoskeletal Research, Too Many Animals are Being Harmed for Too Small a Return. Brev til redaktøren i: *Clinical Orthopaedics and Related Research*, 482: 896-898.

Adrian Smith ble også intervjuet av forfatteren av en artikkel om europeiske 3R-sentre, Charlotte Harrison, for Nature tidsskriftet *Lab Animal*⁹⁹. Artikkelen inkluderte intervjuer med syv representanter for 3R-sentre over hele verden. Intervjuene beskriver noen av utfordringene med å skape 3R-sentre og dekke behovene til lokale forskere, samt noen av deres suksesshistorier.

Kronikker og andre artikler

Norecopa publiserte ikke kronikker i 2024.

⁹⁸

<https://norecopa.no/no/textbase/the-ufaw-handbook-on-the-care-and-management-of-laboratory-and-other-research-animals-9th-edition>

⁹⁹ <https://www.nature.com/articles/s41684-024-01396-1>

Norecopa og sosiale medier

Norecopa har en brosjyre som beskriver organisasjonen og dens aktiviteter. Denne kan lastes ned som pdf-filer på engelsk¹⁰⁰ og norsk¹⁰¹ og kan brukes fritt.

Norecopa i sosiale medier

Norecopa har ikke tilstrekkelige ressurser til å spille en veldig aktiv rolle innenfor sosiale medier.

Omtrent 770 personer følger Norecopas Facebook-profil, det samme som i 2023.¹⁰²

Norecopa har en LinkedIn-side med 170 forbindelser¹⁰³, og Adrian Smith legger også ut informasjon om Norecopa på sin egen LinkedIn-side som har 1600 forbindelser¹⁰⁴.

Norecopa har ikke brukt Twitter i 2024. Adrian Smith har sin egen Twitter-konto med 760 forbindelser, hvor flertallet av innleggene omhandler Norecopa, men han bruker ikke denne regelmessig.

¹⁰⁰ <https://norecopa.no/media/cpgprhp5/norecopa-broschure.pdf>

¹⁰¹ <https://norecopa.no/media/p0jhcurq/norecopa-brosjyre.pdf>

¹⁰² <https://www.facebook.com/Norecopa>

¹⁰³ <https://www.linkedin.com/company/23545108>

¹⁰⁴ <https://www.linkedin.com/in/adrian-smith-bb567b5a>

norecopa.no
post@norecopa.no
Org.nr. 992 199 199
©Norecopa 2025